

СЕКЦІЯ 4. СОЦІАЛЬНІ СТРУКТУРИ ТА СОЦІАЛЬНІ ВІДНОСИНИ

ДАВИДЮК С.О.

*магістрантка спеціальності «Соціальне забезпечення»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

СЕРГА Т.О.

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Соціальної роботи»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ПЛАТФОРМ ІНТИМНОГО КОНТЕНТУ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

У добу цифрової трансформації та змін у сфері соціальних відносин інтернет-простір став не лише засобом комунікації, а й інструментом для нових соціальних практик. Одним з найбільш дискусійних явищ останніх років і таких, що динамічно розвиваються, стала популяризація платформ інтимного контенту, таких як «OnlyFans», «Fanvue» та інші. Це явище виходить за межі особистого вибору, набуваючи значення соціального феномену, що відображає суттєві зміни у моральних стандартах, гендерних ролях, трудових взаєминах та економіці ухилення. За даними на 2023 рік, «OnlyFans» мав 305 мільйонів користувачів (шанувальників) та 4,1 мільйона творців контенту. Ці показники зросли майже на третину порівняно з 2022 роком. Також згідно з різними звітами, кількість користувачів сягає понад 300 мільйонів, а кількість авторів – близько 3,5 мільйона [4].

Пандемія COVID-19 стала каталізатором вибухового зростання «OnlyFans». У 2020 році платформа перетворилася на своєрідну «золоту лихоманку» для тих, хто шукав заробіток онлайн. Спочатку «OnlyFans» позиціонувався як простір для різних жанрів контенту – від фітнесу до кулінарії – але найбільше прославився можливістю безпечно продавати дорослий контент фанатам. Перші історії успіху тільки підіграли інтерес: тисячі нових творців – від блогерів до звичайних людей – хлинули на платформу в надії на легкі гроші [4]. Ще однією з причин популяризації платформ інтимного контенту, як масового явища, став їх вихід у публічне

поле соціальних мереж. Якщо спочатку це було переважно приватним вибором окремих осіб, то сьогодні ми спостерігаємо формування цілої індустрії, що включає численні агенції, менеджерів та блогерів. Масовість цього явища підкреслюється тим, що реклама послуг зі створення та просування акаунтів на таких платформах, активно розміщується відомими блогерами та спеціалізованими агенціями в «Instagram», «Telegram» та «TikTok». Ця реклама часто пропонує швидкий фінансовий успіх та «ексклюзивний контент», естетизує та романтизує діяльність у цій сфері. Конкретні цифри про українську частку «OnlyFans» назвав в інтерв'ю голова ДПС – 5435 фізичних осіб, 7036 акаунтів, 111 мільйонів доларів виплаченого доходу» [1].

Однак дана діяльність супроводжується системним порушенням чинного законодавства, зокрема норм, спрямованих на захист дітей [3]. Реклама інтимних платформ, що містить натяки на сексуалізований контент, часто не має належних вікових обмежень та механізмів верифікації, що прямо суперечить вимогам щодо захисту дітей від інформації, що може завдати шкоди їхньому розвитку. Найбільш тривожним аспектом є те, що цю рекламу масово бачать підлітки, чия психіка та уявлення про соціальні норми, фінансовий успіх та інтимні стосунки, ще недостатньо сформовані. Для них пропонується модель поведінки може стати спотвореним орієнтиром, що отожднює сексуальність, публічність та швидкий заробіток із соціальним успіхом.

Також, говорячи про відповідальність перед законом, такі агентства та моделі стикаються з високими ризиками юридичного характеру (табл. 1). У більшості випадків їх діяльність підпадає під статтю 301 Кримінального кодексу України [2], яка передбачає відповідальність за розповсюдження порнографії. Це включає не лише виготовлення та поширення матеріалів порнографічного характеру, а й їх демонстрацію, продаж або інше поширення серед неповнолітніх або без дотримання встановлених законодавством норм. Порушення цієї статті тягне за собою серйозні кримінальні наслідки, включно з накладенням штрафів, обмеженням волі та кримінальною відповідальністю для організаторів і учасників діяльності таких агентств. Крім того, ризики підсилюються у випадках, коли діяльність здійснюється через інтернет-платформи, що ускладнює контроль і робить юридичну відповідальність ще більш суворою [1].

Попри значну увагу до вказаного феномену з боку медіа та соціологів, аспекти допомоги у боротьбі з цією проблемою серед молодого покоління залишаються недостатньо розробленими, особливо у соціальній роботі. Існуючі дослідження рідко пропонують конкретні технології,

методи профілактики та інтервенції для соціальних працівників, психологів та педагогів, які щодня працюють з молоддю, що формує свою ідентичність в умовах гіперсексуалізованого цифрового середовища.

Отже, популяризація платформ інтимного контенту, таких як «OnlyFans», є соціальним феноменом, зумовленим цифровою трансформацією, економічними потребами та змінами моральних і соціальних стандартів. Вони стали інструментом економічної незалежності, перетворившись з приватного вибору на цілу індустрію. Водночас, масова реклама та естетизація цього контенту, створює загрози для психіки та формування ідентичності підлітків, ототожнюючи фінансовий успіх із публічністю та сексуалізацією. Юридичний аспект залишається проблемним через порушення законодавства щодо поширення порнографії та захисту дітей. В Україні цей процес спричиняє соціальні та правові наслідки, підкреслюючи потребу в ефективних механізмах соціальної роботи, профілактики та підтримки молоді.

Таблиця 1

Юридичні ризики для різних ролей у сфері створення та розповсюдження контенту [1]

Роль / діяльність	Що саме ви робите	Що може інкримінуватися	Ризик	Коментар адвоката
Модель	Зйомка відвертого контенту для OnlyFans, Patreon тощо	Ст. 301 ККУ (розповсюдження порнографії)	Середній	Залежить від змісту контенту. Рішення приймає експертиза. Не вся «оголеність» = порнографія
Модель	Виступи на веб-камеру (чат/відео, з глядачами онлайн)	Ст. 301, іноді 301-3 (через Інтернет)	Високий	Якщо сцени мають сексуальний характер, можуть бути ознаки порнографії
Адміністратор Telegram-каналу	Продаж доступу до платного контенту, організація розсилки	Ст. 301, 301-3, 28 ККУ (організована група)	Високий	Контрольні закупки — основний інструмент доказування
Агентство	Залучення моделей, допомога з технікою, ведення акаунтів	Ст. 301, 28 ККУ (організована група), іноді — сутенерство (ст. 302)	Високий	Саме агентства зараз у фокусі силовиків
Контент-менеджер	Монтаж, опис, публікація, ведення акаунтів моделей	Може трактуватися як пособництво у ст. 301	Середній	Часто навіть технічна участь визнається «сприянням»
Власник студії / квартири	Надання приміщення, техніки, інтернету	Ст. 301 + 28 (якщо визнають частиною групи)	Середній	Якщо є прибуток і регулярність — можуть інкримінувати «організацію»
Фінансовий менеджер / бухгалтер агентства	Виведення грошей, перерозподіл прибутку	28 ККУ + фінансові злочини (ухилення, відмивання)	Середній	Усе залежить від ролі — але правоохоронці часто «накручують» схему

VI ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі»

Список використаних джерел

1. Кримінальна відповідальність OnlyFans – «Актум». Адвокатське об'єднання «Актум» : Веб-сайт. URL: <https://www.actum.com.ua/blog-3-1/kryminalna-vidpovidalnist-onlyfans> (дата звернення: 01.10.2025).
2. Про внесення змін до статті 301 Кримінального кодексу України : Закон України від 11.06.2009 № 1520-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1520-17#Text> (дата звернення: 02.10.2025).
3. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III : станом на 6 лип. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text> (дата звернення: 03.10.2025).
4. Скільки заробляють моделі на OnlyFans у 2025 році. Місто Кия – Ваш гід по Києву : афіша, заклади та цікаві місця : Веб-сайт. URL: <https://mistokyya.ua/business/skilky-zarobliaiut-modeli-na-onlyfans-u-2025-rotsi> (дата звернення: 01.10.2025).